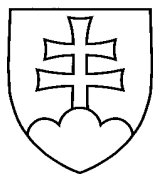

SÚDNA RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

.../2024

UZNESENIE
SÚDNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z 20. novembra 2024

k návrhu legislatívnych zmien

Súdna rada Slovenskej republiky

na základe § 4 ods. 1 písm. c) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov po prerokovaní návrhu legislatívnych zmien č. 2

A. s c h v a ľ u j e

návrh legislatívnych zmien č. 2, ktorý tvorí prílohu tohto uznesenia;

B. u k l a d á

predsedníčke Súdnej rady Slovenskej republiky predložiť legislatívnu zmenu podľa bodu A. ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky na ďalší postup.

Overovateľ:

Marcela Kosová
p r e d s e d n í ě k a
Súdnej rady Slovenskej republiky

Návrh č. 2

schválený Stálou legislatívnou komisiou Súdnej rady Slovenskej republiky dňa 11.11.2024

Novelizovaný právny predpis

- Trestný zákon
- zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Cieľ: Vypustenie trestného činu ohýbania práva a s ním súvisiacej právnej úpravy rozhodovania Súdnej rady Slovenskej republiky o nesúhlase s trestným stíhaním sudcu za trestný čin ohýbania práva.

Stála legislatívna komisia Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „**Stála legislatívna komisia**“), v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. c) č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon o Súdnej rade**“) v znení neskorších predpisov, predkladá Súdnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „**Súdna rada**“) na schválenie návrh podnetu ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „**minister spravodlivosti**“) na prijatie zákona, ktorým by bol z Trestného zákona vypustený § 326a upravujúci trestný čin ohýbania práva, v dôsledku čoho by sa posilnila zákonná ochrana nezávislosti súdnej moci a odstránili ústavne nesúladné ustanovenia zákona, ktoré umožňujú osobu trestne stíhať len pre také konanie, ktoré je zákonom ustanovené ako trestný čin.

Stála legislatívna komisia predkladá Súdnej rade dve alternatívy tohto podnetu.

Prvá alternatíva podnecuje ministra spravodlivosti, aby inicioval legislatívne konanie, na základe ktorého vláda Slovenskej republiky predloží Národnej rade Slovenskej republiky vládny návrh zákona, ktorým **bude z Trestného zákona vypustený § 326a Trestného zákona upravujúci skutkovú podstatu trestného činu ohýbania práva** a ustanovenia Trestného poriadku a zákona o Súdnej rade, ktoré upravujú právo sudcu obvineného pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona navrhnúť Súdnej rade vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním pre tento trestný čin a tomu zodpovedajúcu pôsobnosť Súdnej rady o takomto návrhu obvineného sudcu rozhodnúť, budú zmenené tak, že **sudca bude mať právo navrhnúť Súdnej rade, aby vyslovila nesúhlas s jeho trestným stíhaním pre akýkoľvek trestný čin uvedený v osobitnej časti Trestného zákona** v prípade, ak dospeje k záveru, že trestné stíhanie sudcu predstavuje zásah do nezávislosti súdnej moci.

Druhá alternatíva podnecuje ministra spravodlivosti, aby inicioval legislatívne konanie, na základe ktorého vláda Slovenskej republiky predloží Národnej rade Slovenskej republiky vládny návrh zákona, ktorým **bude z Trestného zákona vypustený § 326a Trestného zákona upravujúci skutkovú podstatu trestného činu ohýbania práva** a z Trestného poriadku a zákona o Súdnej rade budú **vypustené ustanovenia**, ktoré upravujú právo sudcu

obvineného pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona navrhnúť Súdnej rade vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním pre tento trestný čin a tomu zodpovedajúcu pôsobnosť Súdnej rady o takomto návrhu obvineného sudcu rozhodnúť.

Nasleduje znenie obidvoch navrhovaných alternatív podnetu:

Návrh novelizácie

ALTERNATÍVA 1

Čl. I

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení zákona č. 650/2005 Z. z., zákona č. 692/2006 Z. z., zákona č. 218/2007 Z. z., zákona č. 491/2008 Z. z., zákona č. 497/2008 Z. z., zákona č. 498/2008 Z. z., zákona č. 59/2009 Z. z., zákona č. 257/2009 Z. z., zákona č. 317/2009 Z. z., zákona č. 492/2009 Z. z., zákona č. 576/2009 Z. z., zákona č. 224/2010 Z. z., zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 33/2011 Z. z., zákona č. 262/2011 Z. z., zákona č. 313/2011 Z. z., zákona č. 246/2012 Z. z., zákona č. 334/2012 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 428/2012 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 189/2013 Z. z., zákona č. 204/2013 Z. z., zákona č. 1/2014 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 260/2014 Z. z., zákona č. 73/2015 Z. z., zákona č. 78/2015 Z. z., zákona č. 87/2015 Z. z., zákona č. 174/2015 Z. z., zákona č. 397/2015 Z. z., zákona č. 398/2015 Z. z., zákona č. 440/2015 Z. z., zákona č. 444/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 316/2016 Z. z., zákona č. 264/2017 Z. z., zákona č. 274/2017 Z. z., zákona č. 161/2018 Z. z., zákona č. 321/2018 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 38/2019 Z. z., zákona č. 214/2019 Z. z., zákona č. 420/2019 Z. z., zákona č. 474/2019 Z. z., zákona č. 288/2020 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 236/2021 Z. z., zákona č. 357/2021 Z. z., zákona č. 105/2022 Z. z., zákona č. 111/2022 Z. z., zákona č. 117/2023 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 402/2023 Z. z., 47/2024 Z. z., zákona č. 214/2024 Z. z., zákona č. 40/2024 Z. z. a zákona č. 248/2024 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. Vypúšťa sa § 326a.

Čl. II

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení zákona č. 650/2005 Z. z., zákona č. 692/2006 Z. z., zákona č. 342/2007 Z. z., zákona č. 643/2007 Z. z., zákona č. 61/2008 Z. z., zákona č. 491/2008 Z. z., zákona č. 498/2008 Z. z., zákona č. 5/2009 Z. z., zákona č. 59/2009 Z. z., zákona č. 70/2009 Z. z., zákona č. 97/2009 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290/2009 Z. z., zákona č. 291/2009 Z. z., zákona č. 305/2009 Z. z., zákona č. 576/2009 Z. z., zákona č. 93/2010 Z. z., zákona č. 224/2010 Z. z., zákona č. 346/2010 Z. z., zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 220/2011 Z. z., zákona č. 262/2011 Z. z., zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 236/2012 Z. z., zákona č. 334/2012 Z. z., zákona č. 345/2012 Z. z.,

zákona č. 204/2013 Z. z., zákona č. 305/2013 Z. z., zákona č. 1/2014 Z. z., zákona č. 195/2014 Z. z., zákon č. 307/2014 Z. z., zákona č. 353/2014 Z. z., zákona č. 78/2015 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 139/2015 Z. z., zákona č. 174/2015 Z. z., zákona č. 397/2015 Z. z., zákona č. 398/2015 Z. z., zákona č. 401/2015 Z. z., zákona č. 440/2015 Z. z., zákona č. 444/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 316/2016 Z. z., zákona č. 152/2017 Z. z., zákona č. 236/2017 Z. z., zákona č. 274/2017 Z. z., zákona 161/2018 Z. z., zákona č. 314/2018 Z. z., zákona č. 321/2018 Z. z., zákona č. 3/2019 Z. z., zákona č. 6/2019 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., zákona č. 54/2019 Z. z., zákona č. 214/2019 Z. z., zákona č. 231/2019 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 423/2020 Z. z., zákona č. 308/2021 Z. z., zákona č. 432/2021 Z. z., zákona č. 150/2022 Z. z., zákona č. 340/2022 Z. z., zákona č. 398/2022 Z. z., zákona č. 49/2023 Z. z., zákona č. 111/2023 Z. z., zákona č. 192/2023 Z. z., zákona č. 40/2024 Z. z. a zákona č. 248/2024 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 9 ods. 2 prvej vete sa vypúšťajú slová „pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona“ a „pre tento trestný čin“.
2. V § 9 ods. 2 sa vypúšťa druhá veta.
3. V § 14 sa vypúšťa písm. p).
Doterajšie písmeno r) sa označuje ako písm. p).
4. V § 207a odsek 3 sa vypúšťajú slová „ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona, alebo ktorému bola zmenená právna kvalifikácia na trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona“ a slová „alebo od doručenia oznámenia o zmene právnej kvalifikácie“.

Čl. III

Zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 267/2003 Z. z., zákona č. 426/2003 Z. z., zákona č. 458/2003 Z. z., zákona č. 548/2003 Z. z., zákona č. 523/2004 Z. z., zákona č. 597/2008 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290/2009 Z. z., zákona č. 291/2009 Z. z., zákona č. 400/2009 Z. z., zákona č. 495/2010 Z. z., zákona č. 467/2011 Z. z., zákona č. 195/2014 Z. z., zákona č. 322/2014 Z. z., zákona č. 362/2014 Z. z., zákona č. 171/2015 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 374/2015 Z. z., zákona č. 152/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 285/2018 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 40/2019 Z. z., zákona č. 282/2019 Z. z., zákona č. 459/2019 Z. z., zákona č. 62/2020 Z. z., zákona č. 106/2020 Z. z., zákona č. 423/2020 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 172/2021 Z. z., zákona č. 432/2021 Z. z.,

zákona č. 151/2022 Z. z. a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 14/2024 Z. sa mení a dopĺňa takto:

1. V § 4 ods. 1 písm. l) sa vypúšťajú slová „pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.“
2. V § 6 ods. 11 sa druhá veta za bodkočiarkou mení nasledovne „materiály doplnené na rokovaní súdnej rady podľa § 6 ods. 2 a materiály, ktoré sa týkajú rokovania súdnej rady o návrhu podľa § 27hi ods. 1, sa zverejňujú v rovnakej lehote ako prijaté uznesenie súdnej rady.“
3. V § 6 ods. 11 sa v tretej vete bodka nahrádza bodkočiarkou, za ktorú sa dopĺňa slovné spojenie „to neplatí v prípade neverejného zasadnutia, na ktorom súdna rada rozhodovala o návrhu podľa § 27hi ods. 1, kedy sa na webovom sídle súdnej rady uverejní iba prijaté uznesenie súdnej rady.“
4. V § 6 sa za poslednú vetu vkladá nová veta, ktorá znie: „Pred zverejnením materiálov uvedených v tomto odseku sa v nich anonymizujú údaje, ktorých anonymizovaním bude pri zverejňovaní zabezpečená ochrana práv a právom chránených záujmov.“
5. V § 27hi ods. 1 sa vypúšťajú slová „ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona“
6. V § 27hi ods. 2 sa za poslednú vetu vkladajú vety „Tým nie sú dotknuté ustanovenia § 6 ods. 8 a 10. Uznesenie, ktorým súdna rada rozhodla o návrhu sudcu podľa odseku 1, je treba odôvodniť. Predseda súdnej rady doručí rovnopis uznesenia súdnej rady podľa odseku 1 obvinenému sudcovi a prokurátorovi. Ak má obvinený sudca obhajcu, doručí predseda súdnej rady rovnopis uznesenia súdnej rady podľa odseku 1 aj jemu.“
7. Za § 35 sa vkladá § 36, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 36 Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 2024

O návrhu na vyslovenie o nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu podľa § 27hi v znení účinnom do 2024, ktorý podal sudca obvinený pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona a o ktorom nebolo do 2024 súdnou radou rozhodnuté, súdna rada nekoná.“

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 2024.

Návrh dôvodovej správy

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Vláda Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a zákon č. 85/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „**návrh zákona**“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe podnetu, ktorý ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky predložila Súdna rada Slovenskej republiky (ďalej len „**Súdna rada**“) podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c) č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „**zákon o Súdnej rade**“), a s ohľadom na Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2023 až 2027 (ďalej len „programové vyhlásenie vlády“), časť Posilnenie úlohy demokratického štátu – trestná politika štátu, v ktorom sa vláda zaviazala k priblíženiu slovenského trestného práva k európskym štandardom a aktuálnym trendom v trestnoprávnej politike najvyspelejších krajín Európskej únie, ako aj Európskej únie ako takej.

Cieľom návrhu zákona je zaviesť účinné garancie, ktoré by súdnu moc ochraňovali pred zásahmi do jej nezávislosti a rozhodovacej činnosti zo strany výkonnej moci, a odstrániť zo zákona ústavne nesúladné ustanovenia, ktoré umožňujú trestne stíhať sudcu v rozpore s ústavnou zásadou, podľa ktorej možno osobu trestne stíhať len pre také konanie, ktoré je zákonom ustanovené ako trestný čin.

Všetci ľudia sú si rovní vo svojich právach [článok 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „**Ústava**“)]. To platí aj o sudcoch, ktorí majú rovnaké práva a povinnosti, ako všetci ostatní; to znamená, že sú povinní znášať aj zodpovednosť za svoje konanie, ako každá iná osoba, a to aj v rovine trestnej zodpovednosti. Z ústavného princípu rovnosti ľudí pred zákonom je však možné v odôvodnených prípadoch robiť výnimky, ak je to nevyhnutné (napríklad) pre zabezpečenie chodu ústavných orgánov alebo plnenie iného verejného záujmu. Takúto legálnu a legitímnu výnimku predstavuje napríklad imunita (indemnita) sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „**Ústavný súd**“) voči trestnému stíhaniu za ich rozhodovaciu činnosť, ktorá má chrániť Ústavný súd ako celok pred zásahmi výkonnej moci do nezávislého výkonu jeho právomoci (článok 136 ods. 1 Ústavy). Obdobnú záruku požívali aj sudcovia všeobecných súdov Slovenskej republiky, keďže s ich trestným stíhaním musel vysloviť súhlas Ústavný súd podľa článku 136 ods. 2 a 3 Ústavy v znení účinnom do 31.08.2014. Aj tu je potrebné zdôrazniť, že inštitút súhlasu Ústavného súdu s trestným stíhaním sudcu nechránil sudcu ako jednotlivca, ale súdnicstvo ako celok. Táto ústavná záruka však bola z Ústavy vypustená ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, účinným od 01.09.2014.

Zároveň dňa 01.01.2021 nadobudol účinnosť zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon č. 312/2020 Z. z.**“), ktorý (okrem iného) zaviedol do Trestného zákona ustanovenie § 326a, ktorého odsek 1 upravil základnú skutkovú podstatu trestného činu ohýbania práva nasledovne: „*Kto ako sudca, prísediaci sudca alebo rozhodca rozhodcovského súdu pri rozhodovaní svojvoľne uplatní právo a iného tým poškodí alebo zvýhodní, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.*“ Navrhovateľ zákona č. 312/2020 Z. z., ktorým bolo za Vládu Slovenskej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „**ministerstvo spravodlivosti**“), v dôvodovej správe k návrhu tohto zákona [parlamentná tlač číslo 195¹ doručená Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „**Národná rada**“) dňa 28.08.2020 (ďalej len „**Parlamentná tlač 195**“) uviedlo, že skutková podstata tohto trestného činu, citujem: „*(...) nepostihuje konanie sudcu, prísediaceho sudcu alebo rozhodcu založené na jeho právnom názore, ktorý má oporu v zákone hoci bol nadriadeným, odvolacím, opravným alebo obdobným súdom vyššej inštancie rozhodujúcim vo veci vyhodnotený ako nesprávny, nedostatočne odôvodnený alebo čo do uvedenia dostatku dôvodov v odôvodnení arbitrárny, ale postihuje výlučne svojvoľné rozhodnutia bez opory v zákone*“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 40). Túto ambíciu však znenie zákona č. 312/2020 Z. z., ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.08.2021, nenaplnilo.

Odo dňa 01.08.2021 tak sudcovia všeobecných súdov Slovenskej republiky nielenže nepoživajú záruky, ktoré by ich chránili pred tým, aby výkonná moc zasahovala do nezávislého výkonu ich ústavnej právomoci, alebo aby ich za nezávislý výkon tejto ich právomoci dokonca sankcionovala, ale do právneho poriadku Slovenskej republiky bol zavedený nástroj, ktorý výkonnej moci (orgánom činným v trestnom konaní) umožňuje sankcionovať sudcov všeobecných súdov Slovenskej republiky priamo za spôsob, akým vykonali svoju rozhodovaciu právomoc. Týmto nástrojom je už zmienené ustanovenie § 326a ods. 1 Trestného zákona, ktoré umožňuje sudcu, prísediaceho sudcu a rozhodcu trestne stíhať v prípade, ak „pri rozhodovaní svojvoľne uplatní právo a iného tým poškodí alebo zvýhodní“.

Nie je pritom zrejmé, prečo zákonodarca ustanovil za subjekt tohto trestného činu iba sudcov, prísediacich sudcov a rozhodcov a nie všetkých verejných činiteľov (§ 128 ods. 1 Trestného zákona), ktorí majú právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb, teda aj policajtov a prokurátorov (trestnú zodpovednosť rozhodcov, ktorí nie sú orgánom verejnej moci, by bolo možné upraviť jednoducho tak, že by ich zákonodarca pre účely Trestného zákona definoval v ustanovení § 128 ods. 1 Trestného zákona ako verejných činiteľov, ak rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb). Ministerstvo spravodlivosti vyňatie iných osôb, ktoré v mene orgánu verejnej moci rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb, zdôvodnilo v dôvodovej správe k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. tak, že, citujem: „*V porovnaní s orgánmi verejnej moci*

¹ Dostupná online na oficiálnom webovom sídle Národnej rady prostredníctvom odkazu: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=8&ID=195> [cit. 12.6.2024]

exekutívnej povahy, t. j. vykonávajúcimi svoje právomoci v rámci výkonnej zložky moci (...) alebo zákonodarnej zložky moci, sú súdy nezávislé, nezodpovedajú sa za svoju činnosť pred voličmi alebo pred inými orgánmi verejnej moci, neuplatňuje sa princíp subordinácie, a ich činnosť nepodlieha prieskumu inej zložky moci. (...) Rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré sú Ústavou povolané rozhodovať o právach a povinnostiach adresátov práva (...) je navyše možné za každých okolností preskúmať v súdnom konaní (...) - či už pred všeobecnými súdmi alebo súdom ústavným. Inak povedané, činnosť výkonnej zložky moci (...) či zákonodarnej zložky moci (...) je podriadená pod súdny prieskum. Rozhodovanie súdov je podriadené maximálne pod prieskum inou súdnou inštanciou alebo iným súdnym orgánom. Niet teda inej zložky moci, ktorá by preskúmavala rozhodovaciu činnosť súdov. Vyčlenenie sudcov a sudcov prísediacich oproti orgánom výkonnej moci a zákonodarnej moci s rozhodovacou právomocou je tak ospravedliteľné charakterom vykonávanej činnosti, ako aj absenciou kontroly rozhodovacej činnosti inou zložkou moci. Vyčlenenie a hrozba trestnoprávneho postihu je tak ospravedliteľná (...).“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 41 a 42). Takéto zdôvodnenie predmetnej právnej úpravy však opomína, že ochranu pred svojvoľnou interpretáciou a aplikáciou práva zo strany všeobecných súdov zabezpečuje v Slovenskej republike Ústavný súd. Taktiež z neho vyplýva, že cieľom ním navrhovanej právnej úpravy je podriaďiť (subordinovať) rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov prieskumu výkonnej moci, teda **zasahovať do nezávislosti súdnej moci**.

Rovnako nie je zrejmé, prečo zákonodarca imunitou chráni len rozhodovaciu činnosť sudcov Ústavného súdu (článok 136 ods. 1 Ústavy), nie však už rozhodovaciu činnosť sudcov všeobecných súdov Slovenskej republiky, aj keď z hľadiska interpretácie a aplikácie práva niet v ich rozhodovacej činnosti žiadneho rozdielu (aj sudca všeobecného súdu chráni ústavnosť tým, že na zákonnej úrovni poskytuje účastníkom konania ochranu ich základným právam).

Zákonodarca tak zaviedol právnu úpravu, ktorá umožňuje, aby prokurátor stíhal sudcu za jeho právny názor, ak tento vyhodnotí ako „svojvoľné uplatnenie práva“. To môže viesť až k situáciám, ktoré sú z ústavnoprávneho hľadiska absolútne neakceptovateľné, kedy prokurátor podá na obvineného obžalobu, súdy obvineného spod tejto obžaloby oslobodia a prokurátor začne sudcov, ktorí tak urobili, trestne stíhať pre trestný čin ohýbania práva, pretože vyhodnotí ich rozhodnutie o oslobodení obvineného spod obžaloby ako „svojvoľné uplatnenie práva“, ktorým bol obvinený zvýhodnený. Zákonodarca takúto právnu úpravu zaviedol bez toho, aby sudcom všeobecných súdov poskytol záruky, že ustanovenie § 326a Trestného zákona nebude zo strany orgánov činných v trestnom konaní zneužívané na zasahovanie do ich nezávislého postavenia a do ich rozhodovacej činnosti.

Zákonom č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „**Trestný zákon**“) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bolo s účinnosťou od 20.03.2024 do zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len „**Trestný poriadok**“) doplnené ustanovenie § 9 ods. 2, podľa ktorého nemožno v trestnom stíhaní sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona pokračovať a musí byť zastavené, ak Súdna rada vysloví nesúhlas s trestným stíhaním

sudcu pre tento trestný čin. Podľa ustanovenia § 27hi zákona o Súdnej rade Súdna rada rozhoduje o tom, či vysloví nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, na základe návrhu sudcu obvineného pre tento trestný čin (ods. 1), na neverejnom zasadnutí (ods. 2) a do 30 odo dňa, kedy jej sudca doručil svoj návrh (ods. 3).

Ani takúto právnu úpravu záruk pred zasahovaním do nezávislosti súdnej moci však nemožno považovať za postačujúcu.

Je tomu tak preto, že ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkami 49 a 141 ods. 1 Ústavy. Súdna rada je tak v konaní o návrhu sudcu na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona povinná rozhodovať o tom, či sa nemôže javiť, že stíhanie sudcu pre tento trestný čin v konkrétnom prípade nie je zásahom do nezávislosti súdnej moci zo strany moci výkonnej, aj keď ustanovenie § 326a Trestného zákona ako také odporuje článkom 49 a 141 ods. 1 Ústavy. Súdna rada totiž musí rešpektovať skutočnosť, že právna norma sa prezumuje za ústavné súladnú až do momentu, kedy Ústavný súd v konaní podľa článku 125 ods. 1 Ústavy nevysloví jej nesúlad s Ústavou.

Ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkom 49 Ústavy z nasledujúcich dôvodov:

Podľa článku 49 Ústavy, len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Tento článok je ústavným vyjadrením zásady *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (žiadny trestný čin bez zákona, žiadny trest bez zákona). Podľa právnej teórie túto zásadu, ktorá je výrazom zákonnosti trestného práva a je pravidlom ústavnoprávnej úrovne, je potrebné chápať v zmysle štyroch požiadaviek: (1) konanie možno za trestný čin ustanoviť len zákonom, nie podzákonnými alebo internými právnymi predpismi (*nullum crimen sine lege scripta*), (2) **konanie, ktoré je zákonom ustanovené za trestný čin, musí byť v zákone vyjadrené presne, jasne, zrozumiteľne a dostatočne podrobne, aby adresát právnej normy nemohol mať žiadne pochybnosti o tom, za akých podmienok sa jeho konanie stáva trestným** (*nullum crimen sine lege certa*), (3) analógia, ktorá rozširuje trestnú zodpovednosť v neprospech adresáta právnej normy, je zakázaná (*nullum crimen sine lege stricta*), (4) retroaktivita, ktorá robí trestným konanie, ktoré v čase, kedy sa ho adresát právnej normy dopustil, trestné nebolo, je zakázaná (*nullum crimen sine lege praevia*) (Čič, M. a kol. Komentár k Ústave Slovenskej republiky, Žilina : EUROKÓDEX, s.r.o., s. 343 – 344).

Nepostačuje teda, ak je nejaké konanie označené zákonom ako trestné, ale zo zákona musí tiež jednoznačne vyplývať, aké konkrétne konanie je trestné, resp. aké konkrétne konanie zákon pod hrozbou trestnej sankcie zakazuje (*nullum crimen sine lege certa*). Iba tak totiž adresát trestnoprávnej normy vie, akým právne povoleným spôsobom môže konať. K ústavnej neudržateľnosti zákona, ktorý umožňuje zasahovať do základných práv a slobôd na základe nejasných a neprehľadných pojmov, ktoré používa, sa vo všeobecnosti vyjadril Ústavný súd

v náleze PL. ÚS 29/05 zo dňa 03.09.2008, zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu (ďalej len „**Zb. ÚS**“) pod číslom 6/2008, a vo vzťahu k ústavnej neudržateľnosti používania takýchto pojmov priamo v skutkových podstatách trestných činov potom v náleze PL. ÚS 5/2017 zo dňa 09. januára 2019, zverejnenom pod číslom 1/2019 Zb. ÚS.

Ústavnú požiadavku definovania konania, ktoré zákonodarca považuje za trestné, presnými, jasnými a zrozumiteľnými pojmami, ustanovenie § 326a ods. 1 Trestného zákona nespĺňa, keďže v ňom uvedený normatívny znak „svojoľné uplatnenie práva“ je neurčitý a neumožňuje tak adresátovi tejto právnej normy (sudcovi) rozpoznať, kedy jeho rozhodovanie už možno kvalifikovať ako svojoľné uplatnenie práva a kedy ešte nie. Je tiež potrebné poukázať na to, že, striktno vzaté, sudca právo „neuplatňuje“, ale aplikuje (používa), keďže uplatniť (subjektívne) právo, môže len jeho nositeľ, teda fyzická alebo právnická osoba, resp. štát, ak vystupuje v súkromnoprávných vzťahoch.

Uvedené platí o to viac za situácie, keď je sudca za určitých okolností oprávnený rozhodovať aj bez výslovnej zákonnej právnej úpravy, na základe princípov všeobecnej spravodlivosti (článok 4 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku), alebo dokonca v rozpore so zákonom (contra legem), pokiaľ ide o reprobáciu konania odporujúceho dobrým mravom (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 21.10.2008, IV. ÚS 1735/07, bod 40 odôvodnenia). Uvedené odporuje zámeru, ktorý zákonodarca sledoval zavedením trestného činu ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, postihnúť sudcu za rozhodovanie, ktoré nemá oporu v zákone (viď vyššie citáciu z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z.). Sudca všeobecného súdu nemôže byť trestaný za konanie, ktoré mu prikazuje zákon alebo ktoré vyplýva z ústavne konformnej interpretácie zákona Ústavným súdom. Práve to však ustanovenie § 326a Trestného zákona umožňuje.

Ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkom 141 ods. 1 Ústavy z nasledujúcich dôvodov:

Podľa článku 141 ods. 1 Ústavy, v Slovenskej republike vykonávajú súdnicstvo **nezávislé** a nestranné sudy. Ústavný súd charakterizuje pojem nezávislosť súdov tak, že, citujem „(...) zahŕňa rozhodovanie bez akýchkoľvek právnych a faktických vplyvov na výkon ich právomoci, ako aj na proces ich rozhodovania a **nezávislosť sudcov ako ich nepodriadenosť pri výkone svojich funkcií komukoľvek inému.** (...) V dôsledku tohto ju nemožno považovať ani za nejakú 'výsadu' súdnej moci, ale (naopak) za **nevyhnutný predpoklad naplnenia jej zodpovednosti za nestranné a spravodlivé súdne rozhodnutia.**“ (nález Ústavného súdu zo dňa 04.06.2020, PL. ÚS 52/99, zverejnený pod č. 36/2000 Zb. ÚS).

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. citovanej vyššie jednoznačne vyplýva, že dôvodom, pre ktorý sa zákonodarca rozhodol zaviesť trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a ods. 1 Trestného zákona, bolo podriadenie súdnej moci kontrole zo strany moci výkonnej, pretože súdnu moc, ako jedinú z mocí v štáte, považoval za nekontrolovanú. Ustanovenie § 326a Trestného zákona tak odporuje článku 141 ods. 1 Ústavy, keď umožňuje,

aby orgány činné v trestnom konaní zasahovali do nezávislosti súdnej moci tým, že budú sudcov trestne stíhať za rozhodnutia, ktoré vyhodnotia ako „svojvoľné uplatnenie práva“, pričom samé nenesú žiadnu trestnú zodpovednosť za takéto konanie (svojvoľné uplatnenie práva), keďže zákonodarca ustanovil za špeciálny subjekt trestného činu ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona iba sudcov, prísediacich sudcov a rozhodcov. Orgány činné v trestnom konaní sa tak de facto aj de iure stali kontrolórmí „správneho“ rozhodovania všeobecných súdov.

Tomu, že v ustanovení § 326a Trestného zákona je inkorporovaný potenciál svojvoľne zasahovať do nezávislosti súdnej moci, nasvedčuje aj skutočnosť, že potom, ako Súdna rada nadobudla právomoc rozhodovať o tom, či vysloví súhlas alebo nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, ani raz tento súhlas nevypravila. Naopak, uznesením NZ 3/2024 z 28. mája 2024 a uznesením NZ 6/2024 zo dňa 07.06.2024 vyslovila nesúhlas s trestným stíhaním troch sudcov pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, keď dospela k záveru, že orgány činné v trestnom konaní v skutkoch, ktoré kladú obvineným sudcom za vinu, neidentifikovali žiadne také konkrétne konanie, ktoré by napĺňalo zákonný znak skutkovej podstaty tohto trestného činu, ktorý spočíva v „svojvoľnom uplatnení práva“ (bližšie k tomu vid' stranu 9 uznesenia Súdnej rady zo dňa 28.05.2024, č. NZ 3/2024,² a stranu 13 uznesenia Súdnej rady zo dňa 07.06.2024, č. 6/2024).³

Zo spôsobu, akým v prípadoch týchto sudcov orgány činné v trestnom konaní interpretovali a aplikovali ustanovenie § 326a Trestného zákona, zároveň vyplýva, že v praxi vôbec nefunguje záruka, ktorá mala podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. chrániť sudcov pred trestným postihom za ich rozhodovaciu činnosť a ktorá mala spočívať v tom, že, citujem: „*Pre vyvodenie trestnej zodpovednosti musí byť znak svojvôle v rozhodovaní v zásade konštatovaný súdnym orgánom rozhodujúcim vo veci vo veci (odvolací súd, dovolací súd, iný opravný súd, Ústavný súd SR, Európsky súd pre ľudské práva, Súdny dvor Európskej únie a pod.) (...)*“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 40). Súdna rada pri rozhodovaní o návrhoch dotknutých sudcov na vyslovenie nesúhlasu s ich trestným stíhaním pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona totiž zistila, že orgány činné v trestnom konaní všetkých týchto sudcov stíhajú, pretože vydali súdne rozhodnutia, a to napriek tomu, že tieto ich rozhodnutia neboli nadriadenými súdmi zrušené pre svojvoľnosť (bližšie k tomu vid' stranu 10 uznesenia Súdnej rady zo dňa 28.05.2024, č. NZ 3/2024, a stranu 15 uznesenia Súdnej rady zo dňa 07.06.2024, č. 6/2024).

Rovnako Európska komisia v správe o právnom štáte 2024 konštatovala, že v správach o právnom štáte za roky 2022 a 2023 odporučila Slovensku zabezpečiť, citujem: „*(...) aby boli zavedené a riadne dodržiavané dostatočné záruky pre prípady, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnú zodpovednosť za trestný čin ohýbania práva v súvislosti so svojimi súdnymi*

² Dostupné na oficiálnom webovom sídle Súdnej rady prostredníctvom odkazu: <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/16019.pdf>

³ Dostupné na oficiálnom webovom sídle Súdnej rady prostredníctvom odkazu: <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/16034.pdf>

rozhodnutiami.“⁴ keďže, citujem: „*Trestné konania negatívne ovplyvňujú sudcov nielen preto, že vyšetrovanie samo o sebe predstavuje záťaž, ale aj z dôvodu chýbajúcej jasnosti a nedostatočných záruk, v dôsledku čoho je predmetné ustanovenie náchylné na potenciálne zneužitie, čo má zstrašujúci účinok na nezávislé rozhodovanie sudcov. Trestné konanie proti sudcovi je tiež relevantným aspektom v prípade previerky sudcu.*“⁵ Európska komisia preto Slovensku odporučila, aby, citujem: „(...) zabezpečilo, aby sa zaviedli a riadne dodržiavali dostatočné záruky v prípadoch, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin ohýbania práva v súvislosti so svojimi súdnymi rozhodnutiami, (...).“⁶ So záverom Európskej komisie, podľa ktorého je ustanovenie § 326a Trestného zákona náchylné na potenciálne zneužitie, čo má zstrašujúci účinok na nezávislé rozhodovanie sudcov, je potrebné sa stotožniť. Túto vadu ustanovenia § 326a Trestného zákona nemožno napraviť nijak inak, než jeho vypustením z Trestného zákona .

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodu 1 (§ 326a Trestného zákona)

Z dôvodov uvedených vo všeobecnej časti tejto dôvodovej správy sa navrhuje vypustiť § 326a Trestného zákona, ktorý upravuje skutkové podstaty trestného činu ohýbania práva.

K Čl. II

K bodom 1 a 2 (§ 9 Trestného poriadku)

Z ustanovenia § 9 Trestného poriadku sa navrhuje vypustiť ustanovenia, ktoré zužujú zastavenie trestného stíhania pre neprípustnosť len na prípady, kedy Súdna rada vyslovila nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Navrhovaná zmena má zvýšiť ochranu súdnej moci pred zásahmi výkonnej moci do jej nezávislého postavenia bez ohľadu na to, pre aký trestný čin je proti konkrétnemu sudcovi vedené trestné stíhanie.

K bodu 3 (§ 14 Trestného poriadku)

⁴ Správa o právnom štáte, s. 7 a 8

⁵ Správa o právnom štáte, s. 8

⁶ Správa o právnom štáte, s. 2

V § 14 Trestného poriadku sa navrhuje vypustiť písm. p), ktoré ustanovuje pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu na konanie o trestnom čine ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Toto ustanovenie sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

K bodu 4 (§ 207a Trestného poriadku)

Navrhuje sa upraviť § 207a Trestného poriadku tak, aby zaručoval sudcovi právo podať Súdnej rade návrh na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním pre akýkoľvek trestný čin uvedený v osobitnej časti Trestného zákona.

Navrhovaná zmena má zvýšiť ochranu súdnej moci pred zásahmi výkonnej moci do jej nezávislého postavenia bez ohľadu na to, pre aký trestný čin je proti konkrétnemu sudcovi vedené trestné stíhanie.

K Čl. III

K bodu 1 (§ 4 zákona č. 185/2002 Z. z.)

V § 4 ods. 1 písm. l) zákona č. 185/2002 Z. z. sa navrhujú vypustiť slová, ktoré ustanovujú, že do ďalšej pôsobnosti Súdnej rady podľa tohto zákona patrí rozhodovať o vyslovení nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Táto časť dotknutého ustanovenia sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

Navrhovaná zmena má zároveň zvýšiť ochranu súdnej moci pred zásahmi výkonnej moci do jej nezávislého postavenia bez ohľadu na to, pre aký trestný čin je proti konkrétnemu sudcovi vedené trestné stíhanie.

K bodom 2 až 6 (§ 6 a 27hi zákona č. 185/2002 Z. z.)

Navrhuje sa doplniť právna úprava, ktorá podrobnejšie upraví procesný postup Súdnej rady pri rozhodovaní o návrhu obvineného sudcu na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním.

K bodu 7 (§ 36 zákona č. 185/2002 Z. z.)

V prechodných ustanoveniach zákona č. 185/2002 Z. z. sa navrhuje upraviť, ako má Súdna rada postupovať v prípade, ak jej sudca, ktorý je obvinený pre trestný čin ohýbania práva

podľa § 326a Trestného zákona, podal návrh na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním, o ktorom Súdna rada do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nerozhodla.

K Čl. IV

Navrhuje sa, aby tento zákon nadobudol účinnosť čo najskôr.

Návrh novelizácie

ALTERNATÍVA 2

Čl. I

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení zákona č. 650/2005 Z. z., zákona č. 692/2006 Z. z., zákona č. 218/2007 Z. z., zákona č. 491/2008 Z. z., zákona č. 497/2008 Z. z., zákona č. 498/2008 Z. z., zákona č. 59/2009 Z. z., zákona č. 257/2009 Z. z., zákona č. 317/2009 Z. z., zákona č. 492/2009 Z. z., zákona č. 576/2009 Z. z., zákona č. 224/2010 Z. z., zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 33/2011 Z. z., zákona č. 262/2011 Z. z., zákona č. 313/2011 Z. z., zákona č. 246/2012 Z. z., zákona č. 334/2012 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 428/2012 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 189/2013 Z. z., zákona č. 204/2013 Z. z., zákona č. 1/2014 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 260/2014 Z. z., zákona č. 73/2015 Z. z., zákona č. 78/2015 Z. z., zákona č. 87/2015 Z. z., zákona č. 174/2015 Z. z., zákona č. 397/2015 Z. z., zákona č. 398/2015 Z. z., zákona č. 440/2015 Z. z., zákona č. 444/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 316/2016 Z. z., zákona č. 264/2017 Z. z., zákona č. 274/2017 Z. z., zákona č. 161/2018 Z. z., zákona č. 321/2018 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 38/2019 Z. z., zákona č. 214/2019 Z. z., zákona č. 420/2019 Z. z., zákona č. 474/2019 Z. z., zákona č. 288/2020 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 236/2021 Z. z., zákona č. 357/2021 Z. z., zákona č. 105/2022 Z. z., zákona č. 111/2022 Z. z., zákona č. 117/2023 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 402/2023 Z. z., 47/2024 Z. z., zákona č. 214/2024 Z. z., zákona č. 40/2024 Z. z. a zákona č. 248/2024 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

2. Vypúšťa sa § 326a.

Čl. II

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení zákona č. 650/2005 Z. z., zákona č. 692/2006 Z. z., zákona č. 342/2007 Z. z., zákona č. 643/2007 Z. z., zákona č. 61/2008 Z. z., zákona č. 491/2008 Z. z., zákona č. 498/2008 Z. z., zákona č. 5/2009 Z. z., zákona č. 59/2009 Z. z., zákona č. 70/2009 Z. z., zákona č. 97/2009 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290/2009 Z. z., zákona č. 291/2009 Z. z., zákona č. 305/2009 Z. z., zákona č. 576/2009 Z. z., zákona č. 93/2010 Z. z., zákona č. 224/2010 Z. z., zákona č. 346/2010 Z. z.,

zákona č. 547/2010 Z. z., zákona č. 220/2011 Z. z., zákona č. 262/2011 Z. z., zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 236/2012 Z. z., zákona č. 334/2012 Z. z., zákona č. 345/2012 Z. z., zákona č. 204/2013 Z. z., zákona č. 305/2013 Z. z., zákona č. 1/2014 Z. z., zákona č. 195/2014 Z. z., zákon č. 307/2014 Z. z., zákona č. 353/2014 Z. z., zákona č. 78/2015 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 139/2015 Z. z., zákona č. 174/2015 Z. z., zákona č. 397/2015 Z. z., zákona č. 398/2015 Z. z., zákona č. 401/2015 Z. z., zákona č. 440/2015 Z. z., zákona č. 444/2015 Z. z., zákona č. 91/2016 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 316/2016 Z. z., zákona č. 152/2017 Z. z., zákona č. 236/2017 Z. z., zákona č. 274/2017 Z. z., zákona 161/2018 Z. z., zákona č. 314/2018 Z. z., zákona č. 321/2018 Z. z., zákona č. 3/2019 Z. z., zákona č. 6/2019 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., zákona č. 54/2019 Z. z., zákona č. 214/2019 Z. z., zákona č. 231/2019 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 423/2020 Z. z., zákona č. 308/2021 Z. z., zákona č. 432/2021 Z. z., zákona č. 150/2022 Z. z., zákona č. 340/2022 Z. z., zákona č. 398/2022 Z. z., zákona č. 49/2023 Z. z., zákona č. 111/2023 Z. z., zákona č. 192/2023 Z. z., zákona č. 40/2024 Z. z. a zákona č. 248/2024 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

5. V § 9 sa vypúšťa odsek 2.
6. V § 9 ods. 3 sa vypúšťajú slová „alebo odseku 2“.
7. V § 9 sa doterajšie odseky 3 a 4 označujú ako odseky 2 a 3.
8. V § 14 sa vypúšťa písm. p).
Doterajšie písmeno r) sa označuje ako písm. p).
9. V § 207a sa vypúšťa odsek 3.

Čl. III

Zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 267/2003 Z. z., zákona č. 426/2003 Z. z., zákona č. 458/2003 Z. z., zákona č. 548/2003 Z. z., zákona č. 523/2004 Z. z., zákona č. 597/2008 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 290/2009 Z. z., zákona č. 291/2009 Z. z., zákona č. 400/2009 Z. z., zákona č. 495/2010 Z. z., zákona č. 467/2011 Z. z., zákona č. 195/2014 Z. z., zákona č. 322/2014 Z. z., zákona č. 362/2014 Z. z., zákona č. 171/2015 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 374/2015 Z. z., zákona č. 152/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 285/2018 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 40/2019 Z. z., zákona č. 282/2019 Z. z., zákona č. 459/2019 Z. z., zákona č. 62/2020 Z. z., zákona č. 106/2020 Z. z., zákona č. 423/2020 Z. z., nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 172/2021 Z. z., zákona č. 432/2021 Z. z., zákona č. 151/2022 Z. z. a nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 14/2024 Z. z. sa mení a dopĺňa takto:

8. V § 4 ods. 1 sa vypúšťa písm. l).

9. Vypúšťa sa § 27hi.

10. Za § 35 sa vkladá § 36, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 36 Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 2024

O návrhu na vyslovenie o nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu podľa § 27hi v znení účinnom do 2024, ktorý podal sudca obvinený pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona a o ktorom nebolo do 2024 súdnou radou rozhodnuté, súdna rada nekoná.“

Čl. IV

Tento zákon nadobúda účinnosť 2024.

Návrh dôvodovej správy

DÔVODOVÁ SPRÁVA

C. Všeobecná časť

Vláda Slovenskej republiky predkladá na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky vládny návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov a zákon č. 85/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „**návrh zákona**“).

Návrh zákona bol vypracovaný na základe podnetu, ktorý ministromi spravodlivosti Slovenskej republiky predložila Súdna rada Slovenskej republiky (ďalej len „**Súdna rada**“) podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. c) č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „**zákon o Súdnej rade**“), a s ohľadom na Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2023 až 2027 (ďalej len „programové vyhlásenie vlády“), časť Posilnenie úlohy demokratického štátu – trestná politika štátu, v ktorom sa vláda zaviazala k priblíženiu slovenského trestného práva k európskym štandardom a aktuálnym trendom v trestnoprávnej politike najvyspelejších krajín Európskej únie, ako aj Európskej únie ako takej.

Cieľom návrhu zákona je zaviesť účinné garancie, ktoré by súdnu moc ochraňovali pred zásahmi do jej nezávislosti a rozhodovacej činnosti zo strany výkonnej moci, a odstrániť zo

zákona ústavne nesúladne ustanovenia, ktoré umožňujú trestne stíhať sudcu v rozpore s ústavnou zásadou, podľa ktorej možno osobu trestne stíhať len pre také konanie, ktoré je zákonom ustanovené ako trestný čin.

Všetci ľudia sú si rovni vo svojich právach [článok 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „**Ústava**“)]. To platí aj o sudcoch, ktorí majú rovnaké práva a povinnosti, ako všetci ostatní; to znamená, že sú povinní znášať aj zodpovednosť za svoje konanie, ako každá iná osoba, a to aj v rovine trestnej zodpovednosti. Z ústavného princípu rovnosti ľudí pred zákonom je však možné v odôvodnených prípadoch robiť výnimky, ak je to nevyhnutné (napríklad) pre zabezpečenie chodu ústavných orgánov alebo plnenie iného verejného záujmu. Takúto legálnu a legitímnu výnimku predstavuje napríklad imunita (indemnita) sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „**Ústavný súd**“) voči trestnému stíhaniu za ich rozhodovaciu činnosť, ktorá má chrániť Ústavný súd ako celok pred zásahmi výkonnej moci do nezávislého výkonu jeho právomoci (článok 136 ods. 1 Ústavy). Obdobnú záruku požívali aj sudcovia všeobecných súdov Slovenskej republiky, keďže s ich trestným stíhaním musel vysloviť súhlas Ústavný súd podľa článku 136 ods. 2 a 3 Ústavy v znení účinnom do 31.08.2014. Aj tu je potrebné zdôrazniť, že inštitút súhlasu Ústavného súdu s trestným stíhaním sudcu nechránil sudcu ako jednotlivca, ale súdnictvo ako celok. Táto ústavná záruka však bola z Ústavy vypustená ústavným zákonom č. 161/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, účinným od 01.09.2014.

Zároveň dňa 01.01.2021 nadobudol účinnosť zákon č. 312/2020 Z. z. o výkone rozhodnutia o zaistení majetku a správe zaisteného majetku a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „**zákon č. 312/2020 Z. z.**“), ktorý (okrem iného) zaviedol do Trestného zákona ustanovenie § 326a, ktorého odsek 1 upravil základnú skutkovú podstatu trestného činu ohýbania práva nasledovne: „*Kto ako sudca, prísediaci sudca alebo rozhodca rozhodcovského súdu pri rozhodovaní svojvoľne uplatní právo a iného tým poškodí alebo zvýhodní, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.*“ Navrhovateľ zákona č. 312/2020 Z. z., ktorým bolo za Vládu Slovenskej republiky Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „**ministerstvo spravodlivosti**“), v dôvodovej správe k návrhu tohto zákona [parlamentná tlač číslo 195⁷ doručená Národnej rade Slovenskej republiky (ďalej len „**Národná rada**“) dňa 28.08.2020 (ďalej len „**Parlamentná tlač 195**“) uviedlo, že skutková podstata tohto trestného činu, citujem: „*(...) nepostihuje konanie sudcu, prísediaceho sudcu alebo rozhodcu založené na jeho právnom názore, ktorý má oporu v zákone hoci bol nadriadeným, odvolacím, opravným alebo obdobným súdom vyššej inštancie rozhodujúcim vo veci vyhodnotený ako nesprávny, nedostatočne odôvodnený alebo čo do uvedenia dostatku dôvodov v odôvodnení arbitrárny, ale postihuje výlučne svojvoľné rozhodnutia bez opory v zákone*“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 40). Túto ambíciu však znenie zákona č. 312/2020 Z. z., ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.08.2021, nenaplnilo.

⁷ Dostupná online na oficiálnom webovom sídle Národnej rady prostredníctvom odkazu: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/cpt&ZakZborID=13&CisObdobia=8&ID=195> [cit. 12.06.2024]

Odo dňa 01.08.2021 tak sudcovia všeobecných súdov Slovenskej republiky nielenže nepoživajú záruky, ktoré by ich chránili pred tým, aby výkonná moc zasahovala do nezávislého výkonu ich ústavnej právomoci, alebo aby ich za nezávislý výkon tejto ich právomoci dokonca sankcionovala, ale do právneho poriadku Slovenskej republiky bol zavedený nástroj, ktorý výkonnej moci (orgánom činným v trestnom konaní) umožňuje sankcionovať sudcov všeobecných súdov Slovenskej republiky priamo za spôsob, akým vykonali svoju rozhodovaciu právomoc. Týmto nástrojom je už zmienené ustanovenie § 326a ods. 1 Trestného zákona, ktoré umožňuje sudcu, prísediaceho sudcu a rozhodcu trestne stíhať v prípade, ak „pri rozhodovaní svojvoľne uplatní právo a iného tým poškodí alebo zvyhodní“.

Nie je pritom zrejmé, prečo zákonodarca ustanovil za subjekt tohto trestného činu iba sudcov, prísediacich sudcov a rozhodcov a nie všetkých verejných činiteľov (§ 128 ods. 1 Trestného zákona), ktorí majú právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb, teda aj policajtov a prokurátorov (trestnú zodpovednosť rozhodcov, ktorí nie sú orgánom verejnej moci, by bolo možné upraviť jednoducho tak, že by ich zákonodarca pre účely Trestného zákona definoval v ustanovení § 128 ods. 1 Trestného zákona ako verejných činiteľov, ak rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb). Ministerstvo spravodlivosti vyňatie iných osôb, ktoré v mene orgánu verejnej moci rozhodujú o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb, zdôvodnilo v dôvodovej správe k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. tak, že, citujem: „*V porovnaní s orgánmi verejnej moci exekatívnej povahy, t. j. vykonávajúcimi svoje právomoci v rámci výkonnej zložky moci (...) alebo zákonodarnej zložky moci, sú súdy nezávislé, nezodpovedajú sa za svoju činnosť pred voličmi alebo pred inými orgánmi verejnej moci, neuplatňuje sa princíp subordinácie, a ich činnosť nepodlieha prieskumu inej zložky moci. (...) Rozhodnutia orgánov verejnej správy, ktoré sú Ústavou povolané rozhodovať o právach a povinnostiach adresátov práva (...) je navyše možné za každých okolností preskúmať v súdnom konaní (...) - či už pred všeobecnými súdmi alebo súdom ústavným. Inak povedané, činnosť výkonnej zložky moci (...) či zákonodarnej zložky moci (...) je podriadená pod súdny prieskum. Rozhodovanie súdov je podriadené maximálne pod prieskum inou súdnou inštanciou alebo iným súdnym orgánom. Niet teda inej zložky moci, ktorá by preskúmavala rozhodovaciu činnosť súdov. Vyčlenenie sudcov a sudcov prísediacich oproti orgánom výkonnej moci a zákonodarnej moci s rozhodovacou právomocou je tak ospravedlňiteľné charakterom vykonávanej činnosti, ako aj absenciou kontroly rozhodovacej činnosti inou zložkou moci. Vyčlenenie a hrozba trestnoprávneho postihu je tak ospravedlňiteľná (...).*“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 41 a 42). Takéto zdôvodnenie predmetnej právnej úpravy však opomína, že ochranu pred svojvoľnou interpretáciou a aplikáciou práva zo strany všeobecných súdov zabezpečuje v Slovenskej republike Ústavný súd. Taktiež z neho vyplýva, že cieľom ním navrhovanej právnej úpravy je podriaďiť (subordinovať) rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov prieskumu výkonnej moci, teda **zasahovať do nezávislosti súdnej moci**.

Rovnako nie je zrejmé, prečo zákonodarca imunitou chráni len rozhodovaciu činnosť sudcov Ústavného súdu (článok 136 ods. 1 Ústavy), nie však už rozhodovaciu činnosť sudcov všeobecných súdov Slovenskej republiky, aj keď z hľadiska interpretácie a aplikácie práva

niet v ich rozhodovacej činnosti žiadneho rozdielu (aj sudca všeobecného súdu chráni ústavnosť tým, že na zákonnej úrovni poskytuje účastníkom konania ochranu ich základným právam).

Zákonodarca tak zaviedol právnu úpravu, ktorá umožňuje, aby prokurátor stíhal sudcu za jeho právny názor, ak tento vyhodnotí ako „svojvoľné uplatnenie práva“. To môže viesť až k situáciám, ktoré sú z ústavnoprávneho hľadiska absolútne neakceptovateľné, kedy prokurátor podá na obvineného obžalobu, súdy obvineného spod tejto obžaloby oslobodia a prokurátor začne sudcov, ktorí tak urobili, trestne stíhať pre trestný čin ohýbania práva, pretože vyhodnotí ich rozhodnutie o oslobodení obvineného spod obžaloby ako „svojvoľné uplatnenie práva“, ktorým bol obvinený zvýhodnený. Zákonodarca takúto právnu úpravu zaviedol bez toho, aby sudcom všeobecných súdov poskytol záruky, že ustanovenie § 326a Trestného zákona nebude zo strany orgánov činných v trestnom konaní zneužívané na zasahovanie do ich nezávislého postavenia a do ich rozhodovacej činnosti.

Zákonom č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej len „**Trestný zákon**“) v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bolo s účinnosťou od 20.03.2024 do zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku (ďalej len „**Trestný poriadok**“) doplnené ustanovenie § 9 ods. 2, podľa ktorého nemožno v trestnom stíhaní sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona pokračovať a musí byť zastavené, ak Súdna rada vysloví nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre tento trestný čin. Podľa ustanovenia § 27hi zákona o Súdnej rade Súdna rada rozhoduje o tom, či vysloví nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, na základe návrhu sudcu obvineného pre tento trestný čin (ods. 1), na neverejnom zasadnutí (ods. 2) a do 30 odo dňa, kedy jej sudca doručil svoj návrh (ods. 3).

Ani takúto právnu úpravu záruk pred zasahovaním do nezávislosti súdnej moci však nemožno považovať za postačujúcu.

Je tomu tak preto, že ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkami 49 a 141 ods. 1 Ústavy. Súdna rada je tak v konaní o návrhu sudcu na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona povinná rozhodovať o tom, či sa nemôže javiť, že stíhanie sudcu pre tento trestný čin v konkrétnom prípade nie je zásahom do nezávislosti súdnej moci zo strany moci výkonnej, aj keď ustanovenie § 326a Trestného zákona ako také odporuje článkom 49 a 141 ods. 1 Ústavy. Súdna rada totiž musí rešpektovať skutočnosť, že právna norma sa prezumuje za ústavné súladnú až do momentu, kedy Ústavný súd v konaní podľa článku 125 ods. 1 Ústavy nevysloví jej nesúlad s Ústavou.

Ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkom 49 Ústavy z nasledujúcich dôvodov:

Podľa článku 49 Ústavy, len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie. Tento článok je ústavným vyjadrením zásady *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (žiadny trestný čin bez zákona, žiadny trest bez zákona). Podľa právnej teórie túto zásadu, ktorá je výrazom zákonnosti trestného práva a je pravidlom ústavnoprávnej úrovne, je potrebné chápať v zmysle štyroch požiadaviek: (1) konanie možno za trestný čin ustanoviť len zákonom, nie podzákonnými alebo internými právnymi predpismi (*nullum crimen sine lege scripta*), (2) **konanie, ktoré je zákonom ustanovené za trestný čin, musí byť v zákone vyjadrené presne, jasne, zrozumiteľne a dostatočne podrobne, aby adresát právnej normy nemohol mať žiadne pochybnosti o tom, za akých podmienok sa jeho konanie stáva trestným** (*nullum crimen sine lege certa*), (3) analógia, ktorá rozširuje trestnú zodpovednosť v neprospech adresáta právnej normy, je zakázaná (*nullum crimen sine lege stricta*), (4) retroaktivita, ktorá robí trestným konanie, ktoré v čase, kedy sa ho adresát právnej normy dopustil, trestné nebolo, je zakázaná (*nullum crimen sine lege praevia*) (Čič, M. a kol. Komentár k Ústave Slovenskej republiky, Žilina : EUROKÓDEX, s.r.o., s. 343 – 344).

Nepostačuje teda, ak je nejaké konanie označené zákonom ako trestné, ale zo zákona musí tiež jednoznačne vyplývať, aké konkrétne konanie je trestné, resp. aké konkrétne konanie zákon pod hrozbou trestnej sankcie zakazuje (*nullum crimen sine lege certa*). Iba tak totiž adresát trestnoprávnej normy vie, akým právne povoleným spôsobom môže konať. K ústavnej neudržateľnosti zákona, ktorý umožňuje zasahovať do základných práv a slobôd na základe nejasných a neprehľadných pojmov, ktoré používa, sa vo všeobecnosti vyjadril Ústavný súd v náleze PL. ÚS 29/05 zo dňa 03.09.2008, zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu (ďalej len „**Zb. ÚS**“) pod číslom 6/2008, a vo vzťahu k ústavnej neudržateľnosti používania takýchto pojmov priamo v skutkových podstatách trestných činov potom v náleze PL. ÚS 5/2017 zo dňa 09. januára 2019, zverejnenom pod číslom 1/2019 Zb. ÚS.

Ústavnú požiadavku definovania konania, ktoré zákonodarca považuje za trestné, presnými, jasnými a zrozumiteľnými pojmami, ustanovenie § 326a ods. 1 Trestného zákona nespĺňa, keďže v ňom uvedený normatívny znak „svojoľné uplatnenie práva“ je neurčitý a neumožňuje tak adresátovi tejto právnej normy (sudcovi) rozpoznať, kedy jeho rozhodovanie už možno kvalifikovať ako svojoľné uplatnenie práva a kedy ešte nie. Je tiež potrebné poukázať na to, že, striktné vzaté, sudca právo „neuplatňuje“, ale aplikuje (používa), keďže uplatniť (subjektívne) právo, môže len jeho nositeľ, teda fyzická alebo právnická osoba, resp. štát, ak vystupuje v súkromnoprávných vzťahoch.

Uvedené platí o to viac za situácie, keď je sudca za určitých okolností oprávnený rozhodovať aj bez výslovnej zákonnej právnej úpravy, na základe princípov všeobecnej spravodlivosti (článok 4 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku), alebo dokonca v rozpore so zákonom (*contra legem*), pokiaľ ide o reprobáciu konania odporujúceho dobrým mravom (nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 21.10.2008, IV. ÚS 1735/07, bod 40 odôvodnenia). Uvedené odporuje zámeru, ktorý zákonodarca sledoval zavedením trestného činu ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, postihnúť sudcu za

rozhodovanie, ktoré nemá oporu v zákone (viď vyššie citáciu z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z.). Sudca všeobecného súdu nemôže byť trestaný za konanie, ktoré mu prikazuje zákon alebo ktoré vyplýva z ústavne konformnej interpretácie zákona Ústavným súdom. Práve to však ustanovenie § 326a Trestného zákona umožňuje.

Ustanovenie § 326a Trestného zákona nie je v súlade s článkom 141 ods. 1 Ústavy z nasledujúcich dôvodov:

Podľa článku 141 ods. 1 Ústavy, v Slovenskej republike vykonávajú súdnictvo **nezávislé** a nestranné súdy. Ústavný súd charakterizuje pojem nezávislosť súdov tak, že, citujem „(...) *zahŕňa rozhodovanie bez akýchkoľvek právnych a faktických vplyvov na výkon ich právomoci, ako aj na proces ich rozhodovania a nezávislosť sudcov ako ich nepodriadenosť pri výkone svojich funkcií komukoľvek inému.* (...) *V dôsledku tohto ju nemožno považovať ani za nejakú 'výsadu' súdnej moci, ale (naopak) za nevyhnutný predpoklad naplnenia jej zodpovednosti za nestranné a spravodlivé súdne rozhodnutia.*“ (nález Ústavného súdu zo dňa 04.06.2020, PL. ÚS 52/99, zverejnený pod č. 36/2000 Zb. ÚS).

Z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. citovanej vyššie jednoznačne vyplýva, že dôvodom, pre ktorý sa zákonodarca rozhodol zaviesť trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a ods. 1 Trestného zákona, bolo podriadenie súdnej moci kontrole zo strany moci výkonnej, pretože súdnu moc, ako jedinú z mocí v štáte, považoval za nekontrolovanú. Ustanovenie § 326a Trestného zákona tak odporuje článku 141 ods. 1 Ústavy, keď umožňuje, aby orgány činné v trestnom konaní zasahovali do nezávislosti súdnej moci tým, že budú sudcov trestne stíhať za rozhodnutia, ktoré vyhodnotia ako „svojvoľné uplatnenie práva“, pričom samé nenesú žiadnu trestnú zodpovednosť za takéto konanie (svojvoľné uplatnenie práva), keďže zákonodarca ustanovil za špeciálny subjekt trestného činu ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona iba sudcov, prísediacich sudcov a rozhodcov. Orgány činné v trestnom konaní sa tak de facto aj de iure stali kontrolórmí „správneho“ rozhodovania všeobecných súdov.

Tomu, že v ustanovení § 326a Trestného zákona je inkorporovaný potenciál svojvoľne zasahovať do nezávislosti súdnej moci, nasvedčuje aj skutočnosť, že potom, ako Súdna rada nadobudla právomoc rozhodovať o tom, či vysloví súhlas alebo nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, ani raz tento súhlas nevyslovila. Naopak, uznesením NZ 3/2024 z 28. mája 2024 a uznesením NZ 6/2024 zo dňa 07.06.2024 vyslovila nesúhlas s trestným stíhaním troch sudcov pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, keď dospela k záveru, že orgány činné v trestnom konaní v skutkoch, ktoré kladú obvineným sudcom za vinu, neidentifikovali žiadne také konkrétne konanie, ktoré by napĺňalo zákonný znak skutkovej podstaty tohto trestného činu, ktorý spočíva v „svojvoľnom uplatnení práva“ (bližšie k tomu viď stranu 9

uznesenia Súdnej rady zo dňa 28.05.2024, č. NZ 3/2024,⁸ a stranu 13 uznesenia Súdnej rady zo dňa 07.06.2024, č. 6/2024).⁹

Zo spôsobu, akým v prípadoch týchto sudcov orgány činné v trestnom konaní interpretovali a aplikovali ustanovenie § 326a Trestného zákona, zároveň vyplýva, že v praxi vôbec nefunguje záruka, ktorá mala podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 312/2020 Z. z. chrániť sudcov pred trestným postihom za ich rozhodovaciu činnosť a ktorá mala spočívať v tom, že, citujem: „*Pre vyvodenie trestnej zodpovednosti musí byť znak svojvôle v rozhodovaní v zásade konštatovaný súdnym orgánom rozhodujúcim vo veci vo veci (odvolací súd, dovolací súd, iný opravný súd, Ústavný súd SR, Európsky súd pre ľudské práva, Súdny dvor Európskej únie a pod.) (...)*“ (Parlamentná tlač 195, dôvodová správa, s. 40). Súdna rada pri rozhodovaní o návrhoch dotknutých sudcov na vyslovenie nesúhlasu s ich trestným stíhaním pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona totiž zistila, že orgány činné v trestnom konaní všetkých týchto sudcov stíhajú, pretože vydali súdne rozhodnutia, a to napriek tomu, že tieto ich rozhodnutia neboli nadriadenými súdmi zrušené pre svojvoľnosť (bližšie k tomu viď stranu 10 uznesenia Súdnej rady zo dňa 28.05.2024, č. NZ 3/2024, a stranu 15 uznesenia Súdnej rady zo dňa 07.06.2024, č. 6/2024).

Rovnako Európska komisia v správe o právnom štáte 2024 konštatovala, že v správach o právnom štáte za roky 2022 a 2023 odporučila Slovensku zabezpečiť, citujem: „(...) aby boli zavedené a riadne dodržiavané dostatočné záruky pre prípady, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin ohýbania práva v súvislosti so svojimi súdnymi rozhodnutiami.“,¹⁰ keďže, citujem: „*Trestné konania negatívne ovplyvňujú sudcov nielen preto, že vyšetrovanie samo o sebe predstavuje záťaž, ale aj z dôvodu chýbajúcej jasnosti a nedostatočných záruk, v dôsledku čoho je predmetné ustanovenie náchylné na potenciálne zneužitie, čo má zstrašujúci účinok na nezávislé rozhodovanie sudcov. Trestné konanie proti sudcovi je tiež relevantným aspektom v prípade previerky sudcu.*“¹¹ Európska komisia preto Slovensku odporučila, aby, citujem: „(...) zabezpečilo, aby sa zaviedli a riadne dodržiavali dostatočné záruky v prípadoch, keď sudcovia musia niesť trestnoprávnu zodpovednosť za trestný čin ohýbania práva v súvislosti so svojimi súdnymi rozhodnutiami, (...).“¹² So záverom Európskej komisie, podľa ktorého je ustanovenie § 326a Trestného zákona náchylné na potenciálne zneužitie, čo má zstrašujúci účinok na nezávislé rozhodovanie sudcov, je potrebné sa stotožniť. Túto vadu ustanovenia § 326a Trestného zákona nemožno napraviť nijak inak, než jeho vypustením z Trestného zákona .

D. Osobitná časť

⁸ Dostupné na oficiálnom webovom sídle Súdnej rady prostredníctvom odkazu: <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/16019.pdf>

⁹ Dostupné na oficiálnom webovom sídle Súdnej rady prostredníctvom odkazu: <https://zasadnutia.sudnarada.sk/data/att/16034.pdf>

¹⁰ Správa o právnom štáte, s. 7 a 8

¹¹ Správa o právnom štáte, s. 8

¹² Správa o právnom štáte, s. 2

K Čl. I

K bodu 1 (§ 326a Trestného zákona)

Z dôvodov uvedených vo všeobecnej časti tejto dôvodovej správy sa navrhuje vypustiť § 326a Trestného zákona, ktorý upravuje skutkové podstaty trestného činu ohýbania práva.

K Čl. II

K bodom 1 až 3 (§ 9 Trestného poriadku)

Z ustanovenia § 9 Trestného poriadku sa navrhujú vypustiť ustanovenia, ktoré upravujú zastavenie trestného stíhania pre neprípustnosť, ktorá spočíva v tom, že Súdna rada vyslovila nesúhlas s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa ustanovenia § 326a Trestného zákona, a ďalšie procesné postupy orgánov činných v trestnom konaní a súdu, ktoré na túto situáciu nadväzujú.

Tieto ustanovenia sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stanú nadbytočnými.

K bodu 4 (§ 14 Trestného poriadku)

V § 14 Trestného poriadku sa navrhuje vypustiť písm. p), ktoré ustanovuje pôsobnosť špecializovaného trestného súdu na konanie o trestnom čine ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Toto ustanovenie sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

K bodu 5 (§ 207a Trestného poriadku)

V § 207a Trestného poriadku sa navrhuje vypustiť odsek 3, ktorý upravuje právu sudcu obvineného pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Toto ustanovenie sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

K Čl. III

K bodu 1 (§ 4 zákona č. 185/2002 Z. z.)

V § 4 ods. 1 zákona č. 185/2002 Z. z. sa navrhuje vypustiť písm. l), ktoré ustanovuje, že do ďalšej pôsobnosti Súdnej rady podľa tohto zákona patrí rozhodovať o vyslovení nesúhlasu s trestným stíhaním sudcu pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona.

Toto ustanovenie sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

K bodu 2 (§ 27hi zákona č. 185/2002 Z. z.)

Navrhuje sa vypustiť zo zákona č. 185/2002 Z. z. § 27hi, ktorý upravuje procesný postup Súdnej rady pri rozhodovaní o návrhu sudcu obvineného pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním.

Toto ustanovenie sa po vypustení § 326a z Trestného zákona stane nadbytočným.

K bodu 3 (§ 36 zákona č. 185/2002 Z. z.)

V prechodných ustanoveniach zákona č. 185/2002 Z. z. sa navrhuje upraviť, ako má Súdna rada postupovať v prípade, ak jej sudca, ktorý je obvinený pre trestný čin ohýbania práva podľa § 326a Trestného zákona, podal návrh na vyslovenie nesúhlasu s jeho trestným stíhaním, o ktorom Súdna rada do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nerozhodla.

K Čl. IV

Navrhuje sa, aby tento zákon nadobudol účinnosť čo najskôr.